

Unia bankowa

wg stanu na 10.03.2016

MATERIAŁY OIDE

W odpowiedzi na globalny kryzys finansowy, który wybuchł w 2008 roku, w UE podjęto działania w celu ustabilizowania sektora bankowego. Aby zapobiec zaburzeniom stabilności finansowej w unii gospodarczej i walutowej utworzono unię bankową obejmującą jednolity nadzór nad bankami oraz jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków w państwach członkowskich strefy euro, a także zaproponowano uruchomienie europejskiego systemu gwarantowania depozytów. Równocześnie w obrębie całego rynku wewnętrznego są wprowadzane jednolite ramy regulacyjne dla sektora finansowego, uzupełniające unię bankową.

W informacji wskazano dokumenty programowe dotyczące utworzenia unii bankowej oraz przyjęte na ich podstawie akty prawne i projekty, w odniesieniu do których proces legislacyjny nie został zakończony.

Słowa kluczowe: system bankowy, obszar euro, polityka finansowania, instytucja finansowa, stabilizacja gospodarcza, Unia Gospodarcza i Walutowa, Europejski Bank Centralny

Spis treści

- I. WPROWADZENIE
- II. AKTY PRAWNE
- III. PROJEKTY - PROCES LEGISLACYJNY
- IV. INNE DOKUMENTY
- V. STRONY INTERNETOWE
- VI. PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE

I. WPROWADZENIE

W odpowiedzi na globalny kryzys finansowy, który wybuchł w 2008 roku, w UE podjęto działania w celu ustabilizowania sektora bankowego, obejmujące w szczególności wzmocnienie unii gospodarczej i walutowej (UGW). Harmonogram działań w tym zakresie Komisja przedstawiła jesienią 2012 w komunikatach: *Plan działania na rzecz unii bankowej* (COM (2012) 510) oraz *Plan działania na rzecz pogłębionej i rzeczywistej unii gospodarczej i walutowej. Otwarcie debaty europejskiej* (COM(2012) 777).

W 2013 i 2014 roku przyjęto akty prawne zwiększające bezpieczeństwo europejskiego systemu bankowego poprzez utworzenie unii bankowej obejmującej 18 państw strefy euro, z możliwością przystąpienia do niej przez pozostałe państwa członkowskie.

Obecnie główne elementy unii bankowej to:

I filar, czyli jednolity mechanizm nadzorczy – SSM (Single Supervisory Mechanism)

W ramach SSM w listopadzie 2014 roku powierzono Europejskiemu Bankowi Centralnemu uprawnienia do sprawowania nadzoru nad największymi bankami w strefie euro (rozporządzenia nr 1024/2013 i 1022/2013 – por. pkt 2 i 1 poniżej). Pozostałe banki pozostają pod nadzorem organów krajowych, które sprawują go zgodnie z wytycznymi EBC.

Praktyczne zasady demokratycznej kontroli nad działaniami EBC w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego zawarto w porozumieniu międzyinstytucjonalnym między Parlamentem Europejskim a EBC z 23 listopada 2013 – por. pkt 3 poniżej.

II filar, czyli jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji – SRM (Single Resolution Mechanism)

Jednolite zasady i jednolita procedura restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji są stosowane począwszy od stycznia 2016 przez powołaną 1 stycznia 2015 Jednolitą Radę ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji oraz krajowe organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w ramach jednolitego mechanizmu ustanowionego rozporządzeniem nr 806/2014. Koszty restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banku spoczywają głównie na jego udziałowcach

i wierzycielach, a dopiero w ostatniej kolejności – na jednolitym funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, finansowanym ze składek wnoszonych przez banki (obowiązek przekazania składek: por. umowa międzyrządowa – pkt 5 poniżej). Fundusz ten osiągnie poziom docelowy do 1 stycznia 2024 roku. Jednolity mechanizm restrukturyzacji obowiązuje w państwach objętych jednolitym mechanizmem nadzorczym. Pozostałe państwa członkowskie stosują przepisy dyrektywy nr 2014/59/UE przewidującej działania w oparciu o sieć krajowych organów i mechanizmów restrukturyzacji (krajowe mechanizmy finansowania osiągną poziom docelowy do 31 grudnia 2024).

W czerwcu 2015 r. w sprawozdaniu *Dokończenie budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej* opracowanym przez Jean-Claude'a Junckera w ścisłej współpracy z D. Tuskiem, J. Dijsselbloemem, M. Draghim i M. Schulzem zaproponowano uruchomienie europejskiego systemu gwarantowania depozytów - EDIS (European Deposit Insurance Scheme), uzupełniającego krajowe systemy gwarantowania depozytów, jako **III filaru unii bankowej**. Miałby on być oparty o wspólny fundusz finansowany - podobnie jak jednolity fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji - ze składek wnoszonych przez uczestniczące w nim banki. Uczestnictwo w europejskim systemie gwarantowania depozytów ma być obowiązkowe dla państw strefy euro, z możliwością przystąpienia pozostałych państw członkowskich. Komisja przedstawiła projekt rozporządzenia w tej sprawie 24 listopada 2015 (pkt 11 poniżej).

Jednolite ramy regulacyjne

Ponadto, Komisja zaproponowała wprowadzenie jednolitych ram regulacyjnych dla sektora finansowego w obrębie całego rynku wewnętrznego (przed reformą prawo UE w zakresie usług finansowych było oparte na zasadzie minimalnej harmonizacji, a państwa członkowskie miały znaczną swobodę przy jego transpozycji do prawa krajowego). Jednolity zbiór przepisów dotyczących usług finansowych stanowi podstawę dla unii bankowej. Obejmuje on m. in.:

- dyrektywę 2014/59/UE w sprawie naprawy, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków – BRRD (Bank Recovery and Resolution Directive), pkt 6 poniżej,
- dyrektywę 2013/36/UE i rozporządzenie 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych – pakiet CRD IV/CRR (fourth Capital Requirements Directive and Capital Requirements Regulation), pkt 7 i 8 poniżej,
- dyrektywę 2014/49/UE w sprawie systemów gwarancji depozytów – DGS (Deposit Guarantee Scheme), pkt 9 poniżej,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012, pkt 10 poniżej,
- projekt rozporządzenia w sprawie środków strukturalnych zwiększających odporność instytucji kredytowych UE, COM(2014) 43, 29 stycznia 2014, pkt 12 poniżej.

Za tworzenie standardów technicznych i wytycznych dotyczących stosowania jednolitych ram regulacyjnych oraz ich wdrażanie odpowiada Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB).

II. AKTY PRAWNE

I filar

1. [Rozporządzenie Rady \(UE\) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzające Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi](#), Dz.Urz. UE 2013 L 287, s. 63
2. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 1022/2013 z dnia 22 października 2013 r. zmieniające rozporządzenie \(UE\) nr 1093/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru \(Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego\) w odniesieniu do powierzenia Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególnych zadań zgodnie z rozporządzeniem Rady \(UE\) nr 1024/2013](#), Dz.Urz. UE 2013 L 287, s. 5
3. [Porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem Europejskim a Europejskim Bankiem Centralnym w sprawie praktycznych zasad egzekwowania demokratycznej odpowiedzialności i sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań powierzonych EBC w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego \(2013/694/UE\)](#), 6 listopada 2013, Dz.Urz. 2013, L 320, s. 1

II filar

4. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiające jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm](#)

[inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie \(UE\) nr 1093/2010](#), Dz.Urz. UE 2014 L 225, s. 1

5. [Umowa o przekazywaniu i wspólnianiu składek na rzecz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji](#), 14 maja 2014 (podpisana przez państwa członkowskie, z wyjątkiem Wielkiej Brytanii i Szwecji, 21 maja 2014)

Ramy regulacyjne

6. [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych \[...\]](#), Dz.Urz. UE 2014 L 173 s. 190
7. [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE](#), Dz.Urz. UE 2013 L 176, s. 338
8. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie \(UE\) nr 648/2012](#), Dz.Urz. UE 2013 L 176, s. 1
9. [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów \(wersja przekształcona\)](#), Dz.Urz. UE 2014 L 173 s. 149
10. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia \(UE\) nr 648/2012](#), Dz.Urz. UE 2015 L 337 s. 1

III. PROJEKTY - PROCES LEGISLACYJNY

11. [Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie \(UE\) nr 806/2014 w celu ustanowienia europejskiego systemu gwarantowania depozytów](#), COM(2015) 586, 24 listopada 2015
12. [Wniosek: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków strukturalnych zwiększających odporność instytucji kredytowych UE](#), COM(2014) 43, 29 stycznia 2014

COM (2015) 586		
Obserwatorium Legislacyjne	EUR-Lex	Sejm RP
COM (2014) 43		
Obserwatorium Legislacyjne	EUR-Lex	Sejm RP

IV. INNE DOKUMENTY

13. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Droga do utworzenia unii bankowej”](#), COM(2015) 587, 24 listopada 2015
14. [Komunikat Komisji w sprawie działań na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej](#), COM(2015) 600, 21 października 2015
15. [Dokończenie budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej](#), sprawozdanie opracowane przez Jean-Claude'a Junckera w ścisłej współpracy z D. Tuskiem, J. Dijsselbloemem, M. Draghim i M. Schulzem, 22 czerwca 2015
16. [Zreformowany europejski sektor finansowy](#), COM(2014) 279, 15 maja 2014
17. [Komunikat Komisji: Plan działania na rzecz pogłębionej i rzeczywistej unii gospodarczej i walutowej. Otwarcie debaty europejskiej](#), COM(2012) 777, 30 listopada 2012
18. [Komunikat Komisji: Plan działania na rzecz unii bankowej](#), COM (2012) 510, 12 września 2012
19. [W kierunku faktycznej unii gospodarczej i walutowej](#), sprawozdanie przewodniczącego Rady Europejskiej Hermana Van Rompuy'a, 26 czerwca 2012

[Więcej dokumentów](#)

V. STRONY INTERNETOWE

20. Komisja Europejska – [Banking union](#)
21. Europejski Bank Centralny - [Unia bankowa](#)
22. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego ([European Banking Authority, EBA](#))

VI. PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE

23. [Single Resolution Mechanism to come into effect for the Banking Union](#), 31.12.2015
24. [Zacieśnienie unii bankowej: nowe sposoby umocnienia ochrony depozytów i dalszego ograniczania ryzyka bankowego](#), 24.11.2015
25. [Dokończenie budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej: Komisja podejmuje konkretne kroki w celu wzmocnienia UGW](#), 21.10.2015
26. [W sprawozdaniu czterech przewodniczących i prezesa EBC określono plan dotyczący wzmocnienia europejskiej unii gospodarczej i walutowej od 1 lipca 2015 r.](#), 22.06.2015
27. [Przegląd Spraw Europejskich](#), Narodowy Bank Polski, czerwiec 2015 (pkt 1.5. Raport czterech przewodniczących i prezesa EBC nt. dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej, pkt 2.3. Postępy w budowie unii bankowej)
28. [Unia bankowa: przywracamy stabilność finansową w strefie Euro](#), MEMO/14/294, 09.03.2015
29. [European Banking Union in the making](#) - Jyrki Katainen, Vice-President of the European Commission and member of the Commission responsible for Economic and Monetary Affairs and the Euro, SPEECH/14/599, 15.09.2014
30. [Finalising the Banking Union: European Parliament backs Commission's proposals \(Single Resolution Mechanism, Bank Recovery and Resolution Directive, and Deposit Guarantee Schemes Directive\)](#), STATEMENT/14/119, 15.04.2014
31. [A Single Resolution Mechanism for the Banking Union – frequently asked questions](#), MEMO/14/295, 15.04.2014
32. [Deposit Guarantee Schemes – frequently asked questions](#), MEMO/14/296, 15.04.2014

Raporty

33. Europejski Trybunał Obrachunkowy: [Sprawozdanie specjalne - Kształtowanie się europejskiego nadzoru bankowego – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w zmieniających się warunkach](#), Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej 2014
34. High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector (chaired by Erkki Liikanen): [Final report](#), Brussels, 2 October 2012 (w szczególności rozdziały 4 i 5, s. 67 i n.)
35. Enderlein H., Bofinger P., Boone L. i in.: [Completing the Euro. A road map towards fiscal union in Europe. Report of the „Tommaso Padoa-Schioppa Group”](#), Notre Europe, June 2012
36. [The Spinelli Group: Only a European federal union can solve the crisis. Federal Union or disintegration](#). Shadow European Council, Brussels, 28.06.2012